

Bilden ovan föreställer brandskattningen i Visby efter att danskarna hade erövrat Gotland 1361. Enligt sägnen hade danskarna ställt ut tre ölkar och krävt att dessa skulle fyllas med skatter. Konstverket är målat av Carl Gustaf Hellqvist år 1881.

Men vad finns det för källkritiska problem med konstverket?

- A. Det finns inte några samtida bevis på att "öl-tunnor" skulle ställts ut av danskarna. Informationen går bara att hitta i ett textdokument från 1633 skriven av Hans Nielssøn Strelows. (300 år efter händelsen)
- B. Tavlan avbildar en tax i höger hörn, men år 1361 hade hundrasen ännu inte avlats fram.
- C. Den danska kungen, Valdemar Atterdag, var bara 40 år när händelsen inträffade. Men på bilden framställs han som en åldrad man med ett långt skägg, vilket en högreståndsherre inte bar på 1300-talet.
- D. Mannen som kommer gående till höger ska uppenbarligen föreställa en jude, trots att de inte uppehöll sig i Visby på medeltiden. Första gången ett judiskt namn förekommer i svenska dokument är på 1500-talet.
- E. Modern i bildens mitt har håret utslaget, något som knappast var tänkbart för en gift kvinna vid tiden.

Målningen är i högsta grad en iscensättning av ett drama om rätt och orätt. Kung Valdemar får representera förtrycket, medan borgmästarparet i målningens förgrund står för frihet och rättvisa. Konstnärer under 1800-talet tillät sig stor frihet gällande fakta då de komponerade sina konstverk och som betraktare måste man alltid ha ett öga för vad som ser eller låter bra och vad som faktiskt är sanning.

KÄLLKRITISKA KRITERIUM

Att vara kritisk till information gäller inte bara när man studerar historia utan är ett viktigt redskap i vardagen. Idag matas vi med information från alla håll. Såväl reklamer som makthavare försöker påverka oss i en viss riktning. Därför är det väldigt viktigt att vi förhåller oss kritiska till information som vi möter. "*Kan detta stämma? Låter det konstigt? Vem ger ut informationen? I vilket syfte...*" Listan går att göra lång. Men när man studerar historia brukar man använda följande 4 källkritiska kriterium:

- **TID** - Är källan nära i tiden? Om källan är skriven/återgiven för länge sedan så är den inte lika pålitlig.
- **ÄKTHET** - Är källan vad den utger sig för att vara? Eller är det troligt att källan är fabricerad?
- **OBEROENDE** - Är källan oberoende av andra källor? Eller förlitar den sig på andrahandsinformation?
- **TENDENS** - Finns det någon anledning för källan att ljuga? Finns det ett intresse av att förändra historien för att tjäna på det personligt?

Källa: <https://www.epokerna.com/kaellkritik> (besökt 22/10 2018)